

YUGOSLAVICA

Slobodan Blagojević

PESMI

Sen

sanjal sem nekoč
 pri enajstih
 da sem ostal sam
 eden in edini jaz
 pločevina oken
 brez golobov
 nadrobljenega kruha
 in nikogar da bi se nagnil
 da bi se premaknila vsaj zavesa

rumena poletna ulica
 zeleni park

vse je opustelo
 pa ne kot da nikogar
 nikoli ni bilo
 ampak kot da so vsi
 naenkrat
 odšli ali izginili
 za vselej

niti najmanj se nisem prestrašil

Pojav

Na slušni površini dneva
 sem poln
 otroških glasov
 ličec kot venčnih lističev
 ki srebrnkasto
 trepetajo
 v vedrih popoldnevih.

Sonce sije
in jaz sem jaz.

Hodim s črtami
šestil in ravnil
z mrežami polnimi pisanih metuljev
z domačimi mucami
in kužki na vrvicah
s ciklopsmi na verigah
in z dežjem v skodeli.

Sonce pa sije
v predzgodovinski sijaj
mojega jaza.

In potikam se v množici
pred krakovsko
cerkvijo Svetega Odrašenika
prerivam se na protestnem mitingu
Združenih sindikatov
na Rdečem trgu pa
me ujame
parada.

Blazni suhec
sije v mojih
mišicah.

Na potezi od Urugvaja
do La Paza
se blešči rdeča bandana
konjenikov jutranjih oblik.

Povorka na tirih
črnih lokomotiv
in črnih brkov
seva
pod razmršenimi obrvmi
polnih municije
vojnega arzenala.

Sonce progasto sije
po zidovih
latinskoameriških zgradb.
To se ve.

Smejem se s smehom
vse zakonodaje
sred Sofoklovih in Whitmanovih
dram in pesmi.

Angel smrti
čepi
sedemletnik
v poplavnih porečjih Hindustana
z monsunsko roko narisan
po poljih-papirusih.
Po gorah Afganistana pa
se vijejo
vojske Sonca in Meseca.

Poletim ko navigacijskih val
ko zeleni enakokrak
z radarskih naprav
belih marmornih zgradb
v tropskih džunglah.
Neskončen kot fantazma
švigam nad modrim dnevom
nad glavo
Saharova in Garyja Sniderja.

Spuščenih žaluzij
mislim o mislih
plovnih
ko o modrih oblakih
prek balustrad
in o modrih grozdih
ki se nagibajo
nad mizo prepolno
razpetega sijaja.

In sanjam o mislih
pod sončniki kdaj se
bodo v Johannesburgu
črnke sončile
na kolonialni plaži
in se bodo črni otroci
svetili
med oleandrovimi lehami
in sanjam kdaj bodo
osvobodili verze
vseh ruskih pesnikov.

Vseeno ne predvidevam
ves sem tukaj.

sonce sije
in jaz sem še vedno jaz
in veja srebrnkasto trepeta
v modri vedri dan.

Prevod Konfucija

če so besede netočne
govor ne sledi iz svoje narave
če pa ta sled
ne obstaja ker je netočna beseda
ni osnove jeziku
niti osnove čemerkoli drugemu.

Metafizični šepeti

v zaporu čemi
zaprtost

tu ni ničesar
razen tuintam
ko se zazdi
da obličje
diha v temi

dal bi mu podobo
osamljene duše
na obrobku dveh draži

toda geometrijsko računano
ni tukaj
ničesar razen same
zaprtosti.

Stanje

med angelom in barbarom
teče reka
ne krika ne šepeta

spoprijemata se na streljaj
pa včasih po zraku zaprhuta ali zažvižga perje
včasih padajo kosmati šrapneli

umazanemu stvoru je prepovedano
skruniti reko
izstopati in se kazati —
meščanski je zakon angelstva

ničesar razen nas
nedolžnih ni
ustreliti vsako svetlikanje —
kličejo iz barbarstva

reka med krikom in šepetom teče
ni ušes ki bi to slišala
ni abstrakcije ki bi to razumela.

Skica iz anarhista

Sen anarhista ni
zrušiti svet

anarhisti so graditelji
s prirojeno očesno napako
kot Escher ali Bosch
zato napačne vizije
stolpov ki visijo
v zračnem prostoru
katedral ki stojijo
na konicah glave
rek ki nadlivajo mostove
in Palače Pravice
sredi vakuuma Misli.

Angelstvo

brezdlaka duša angela
 umirjena kot nirvana
 se drži svetlih
 in velikih avenij
 z marmorjem vzgojenimi drevesi in veliko izložbami
 ne hodi po sumljivih uličicah
 vsakdanjega preživetja
 v mukah in milostih
 z nedolžnimi očmi
 opazuje svet
 s čisto idejo
 lastne pnevme namesto srca
 uči ga popolnosti
 angelske države.

Sprehod Renéja Descartesa

Descartes se kopa v jezeru
 brez gubanja
 hodi po pašnikih razuma
 z nekaj gospodičnami Idejami
 v pisanih poletnih oblekah
 skoz lahki in prozorni zrak
 veselo obritega obraza
 brez gub in mrščenja
 hodi skozi Republiko Uma
 pozdravlja mladeniče v svežih telesih
 pripravnike Pravosodja
 ljubimce razsvetljene Knjige
 maha pobeglim
 zavedajoč se pomanjkanja
 já hamburgerje
 liže sladoleđ
 sočustvujoč s tukajšnjimi značaji
 gre skoz bistra ogledala
 kartezijancev
 nabrušen z vedrino
 poverjenik Zaupanja.

Konec dobe in začetek vodnarja

Fotografij sem poln.
 Kopit sijajnih
 svetlečega se hrbta
 hitim nad strelami malimi
 pod gumami limuzin
 žrebec iz pločevine
 črnobelega svetlikanja
 kot pri Griffithu ali Eisensteinu.

Sred predalov
 vodovodnega katastra
 sred marmorja
 vodnogospodarskih zgradb
 venijo cone sevanja.

Prikazujem sonce
 na metalni ročki
 predala-hidroстана.
 A skoz objektivne
 se ližejo zenice
 predmeščanske dobe
 Kennetha Galbraitha in črnih panterjev

Popolnoma zastarel
 ko Hollywood iz dvajsetih in nekaj
 vpisujoč se med opazovalce
 zaljubljen v močne mišice
 abstraktne progresije
 in nitrate
 ki me bodo
 oluščili
 do gole kože
 do prve Vivekanandove beline.

Končno
 se bom osvobodil
 diktature
 forme in vsebine.

Slobodan Blagojević (rojen 1951. v Sarajevu, živi v Beogradu, kjer je glavni urednik mesečnika za književnost, *Delo*) je objavil knjige pesmi *U sencí s vitezom na mesečini* (1974), *Mene* (1976), *Slike bojnog saveznika* (1985), *Iz umjetnosti pjesništva* (1983), *Proza, tlapnje, stance* (1980) in knjigo esejev *Poezija, mistika, povjest* (1986) ter prevedel izbor pesmi grškega pes-

nika Konstantina Kavafisa *Grad* 1980, leta 1988 pa tudi njegove *Sabrane pjesme*. Pod psevdonimom Anhel Antić je izdal še knjigo pesmi *Džavolja obrtnica* (1981). Kot Fulbrightov štipendist je dalj časa bival v ZDA.

Blagojević velja v sodobni bosensko-hercegovski poeziji za najbolj samosvojo osebnost, saj ga manj zanima navezava na ljudsko izročilo, ampak se odpira v filozofski in mistični prostor Evrope, še zlasti pa Azije. Od tod tudi stil njegovih pesmi, ki skuša kombinirati plastično ponazoritev eksistencialnih stanj z gnomičnimi ugotovitvami in koanskimi poudarki.

V zadnji knjigi pesmi, od koder so večinoma tukaj predstavljene pesmi, pa uporablja postopke ironizacije in parodizacije, ki so mu prinesle tudi Nolitovo nagrado za književnost.

Izbral in spremno opombo napisal

Aleš Debeljak,

prevedel Jure Potokar